

Strategija za vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti mednarodne in projektne pisarne VŠR

2023 - 2030

Strategija za vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti mednarodne in projektne pisarne (Strategija) definira širše in VŠR-ju specifične potrebe, ciljne skupine in cilje ter ukrepe s kazalniki za večje vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti. Kot je razvidno iz Strategije, določene ukrepe, postopke in opredelitve natančneje definira Načrt izvajanja strategije za vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti mednarodne in projektne pisarne VŠR.

1. Analiza stanja vključevanja in raznolikosti

Raziskave so pokazale, da je dostop do mednarodnih aktivnosti, s katerimi visokošolske institucije večajo učinke učnih programov in naslavlja vse večje potrebe globalne družbe znanja in trgov, omejen na manjši delež fizično mobilnih študentov in osebja. V večini držav je mobilnih študentov in predavateljev samo med 1–5 % in celo v najrazvitejših državah ne več od 30 % (de Witt 2019). To nemobilne posameznike iz ciljnih skupin visokošolskega okolja prikrajša za razvoj mednarodnih znanj in medkulturnih kompetenc (Crowther idr., 2000; Waechter, 2003). Zagotavljanje vključevanja in raznolikosti je posledično postalo pomembna prioriteta evropskih orodij za večanje učinkov internacionalizacije in prioriteto področje evropskih programov na področju visokošolskega izobraževanja (Erasmus+ Vodnik po programu 2023).

Evropska komisija je prepoznala potrebo po razvoju bolj vključujočih oblik mobilnosti za udeležence z manj priložnostmi, dodatnih finančnih sredstvih, do katerih je sedaj upravičeno večje število udeležencev, in dodatni organizacijski podpori ob vzpostavitvi vključujočih podpornih sistemov (Strategija vključevanja in raznolikosti, 2021). Pri tem je prepoznala naslednje kategorije ovir, s katerimi se lahko soočajo udeleženci aktivnosti:

- **Posebne potrebe:** fizične, duševne, intelektualne ali senzorične motnje.
- **Zdravstvene težave:** hude oz. kronične bolezni, zdravstvene motnje, druga telesna ali duševna stanja.
- **Ovire, povezane s sistemi izobraževanja in usposabljanja:** manjša učna uspešnost, mladi, ki zgodaj opustijo šolanje, in brezposelni mladi, nizko kvalificirani odrasli.
- **Kulturne razlike:** posamezniki z migrantskim ali begunskim ozadjem, novo prispeli migranti, pripadniki nacionalnih ali etničnih manjšin, uporabniki znakovnega jezika oz. z jezikovnim prilagajanjem, težave s kulturno vključenostjo itd.
- **Družbene ovire:** omejene socialne kompetence, asocialna ali visoko tvegana vedenja, (nekdanji) storilci kaznivih dejanj in uporabniki drog/alkohola, ostala socialna marginalizacija, specifične družinske okoliščine (prva oseba v družini, ki se izobražuje na terciarni ravni, starši (zlasti samohranilci/samohranilke), skrbniki, hranitelji, sirote, osebe iz institucionalne oskrbe itn.).

- **Ekonomske ovire:** nizki življenjski standard, nizki dohodki, izobraževanje ob delu, prejemniki socialnovarstvenih dodatkov, dolgotrajno brezposelni, negotove življenjske razmere ali revščina, brezdomci, finančne težave itd.
- **Ovire, povezane z diskriminacijo:** diskriminacije zaradi spola, starosti, etnične pripadnosti, religije, prepričanj, spolne usmerjenosti, invalidnosti ali kadar gre za kombinacijo ene ali več omenjenih diskriminatorskih ovir.
- **Geografske ovire:** življenje na oddaljenih ali podeželskih območjih, majhnih otokih ali v obrobni oddaljenih regijah, v predmestjih, v območjih z manj storitvami (omejen javni prevoz, slaba infrastruktura) itd.

1.2 Analiza stanja na Visoki šoli za računovodstvo in finance

Analiza stanja je bila izvedena na podlagi analize izvajanja aktivnosti v letih 2015-2023 in samoocene na portalu <https://inclusiontool.nl/higher-education/inclusionscan>. V navedenem obdobju je bilo izvedenih več spletnih anket med predavatelji in študenti VŠR, evalvacij izvedeni projektov med koordinatorji projektov in z udeleženci ipd. Bistvene ugotovitve teh analiz zajemajo prepoznavanje specifičnega profila študentov in študentk VŠR, ki so v večini zaposleni in/ali z družinami. Prav tako večina predavateljev opravlja svojo primarno dejavnost na drugih visokošolskih institucijah v Sloveniji ali v gospodarstvu.

Oba omenjena profila se redko in težko odločata za mednarodne mobilnosti, saj si (še posebej daljše) odsotnosti iz Slovenije ne morejo privoščiti. Ankete med študenti VŠR so pokazale še, da ovire za mednarodno mobilnost poleg odsotnosti z delovnega mesta in drugih (tudi družinskih) obveznosti predstavljajo še (pre)visoki stroški bivanja v tujini.

Samoocena VŠR na portalu *Inclusiontool* je bila izvedena 3. 10. 2023 in je pokazala potrebne izboljšave na večini področij vključevanja, še posebej pa na strateškem načrtovanju, informiranju in dosegu ciljnih publik. Nekoliko močnejša je VŠR na področju izbora in priprave udeležencev, implementacije vključujočih ukrepov ter evalvacije in razširjanja rezultatov.

2. Cilji strategije za vključevanje in raznolikost

Ciljne skupine:

- Študenti, ki se soočajo z omejenim dostopom do učinkov projektne vključenosti in internacionalizacije v visokošolskem okolju
- Osebe, ki se sooča z omejenim dostopom do učinkov projektne vključenosti in internacionalizacije v visokošolskem okolju

Cilji, ukrepi in kazalniki

1. Ustrezno prepoznavanje in sistemsko naslavljanje potreb in ovir ciljnih skupin

- Ukrep 1: Razvoj in spodbujanje kombiniranih mobilnosti za študente in osebe
 - Kazalnik: delež kombiniranih (dohodnih in odhodnih) mobilnosti v poročevalskem obdobju (vključujoč KIP-e), število izvedenih KIP-ov v poročevalskem obdobju
- Ukrep 2: Spodbujanje internacionalizacije kurikulumov

- Kazalnik: število na novo izvedenih predmetov v tujem jeziku (vključujoč predhodno izvedene v primeru nadgradnje), število predmetov z novimi ali nadgrajenimi mednarodnimi vsebinskimi komponentami
- Ukrep 3: Razširjanje mreže predavateljev in sodelujočih visokošolskih institucij (VŠI) v SOS IB orodju
 - Kazalnik: število izvedenih simulacij z novimi tujimi predavatelji v akademskem letu, število novih predavateljev, ki je sodelovalo v simulacijah VŠR predavateljev v akademskem letu, število novih vključenih VŠR v akademskem letu

2. Ustrezno prepoznavanje in zagotavljanje podpore pri vključevanju posameznikov z ovirami v projektnih aktivnostih in aktivnostih internacionalizacije

- Ukrep 1: Vzpostavitev ustreznih in transparentnih postopkov
 - Sprejetje in spletna objava strategije za vključevanje in raznolikost in njenih podpornih dokumentov
- Ukrep 2: Spremljanje in izboljševanje postopkov
 - Kazalnik: rezultati letne analize potreb, izsledki letne interne evalvacije mednarodne in projektne pisarne (vključno s posameznimi evalvacijami z udeleženci)
 - Nadgradnje obstoječih dokumentov na podlagi kazalnikov.

3. Načrt vključevanja udeležencev z manj priložnostmi

3.1 Vrsta okrepljene podpore glede na profil udeležencev z manj priložnostmi

Poleg podpore, do katere so upravičeni vsi študenti na Erasmus+ mobilnostih – administrativna, osebna, delovna, finančna – so študenti z manj priložnostmi upravičeni še do okrepljenih vrst podpor in sicer:

- Dodatne finančne podpore (F)
- Podpore pri učnih procesih (okrepljeno mentorstvo profesorjev) (MP)
- Okrepljene administrativne podpore (OAP)
- Okrepljene osebne podpore (mentorstvo mednarodne pisarne) (MMP)

PROFIL UDELEŽENCEV/ UDELEŽENK	DOKAZILA *	TIP PODPORE (pred, med in po mobilnosti)
Delovno aktivni	Potrdilo o zaposlitvi (pogodba ali druga dokazila)	PRED: OAP
		MED: OAP
		PO: OAP
Ekonomsko ovirani	Dokazilo, da imate vi ali ima eden od otrok oz. staršev kakršnokoli odločbo Centra za socialno delo (CSD), odločbo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), odločbo Zavoda RS za šolstvo (ZRSŠ) ali Zavoda za pokojninsko zavarovanje (ZPIZ), dokazilo, da ste vi ali eden od otrok oz. staršev v osebnem stečajju, da ste vi brezposelni.	PRED: OAP, MMP
		MED: OAP, MMP, F

	<p>Dokazilo o prekinitvi ali neplačani zamrznitvi delovnega razmerja zaradi odhoda na mobilnost.</p> <p>Za zaposlene: Dokazilo o povprečni mesečni neto plači v obdobju enega leta, ki je nižja od mediane letne mesečne neto plače v Sloveniji za izbrano leto.</p> <p>Za S.P.: dokazilo o letnem obdavčljivem dobičku nižjem od 8.755,00 EUR (za samostojne podjetnike), dokazilo o letnih prihodkih nižjih od 25.000 EUR (za normirane samostojne podjetnike).</p>	PO: OAP, MMP
Posebne potrebe in zdravstvene težave	<p>Dokazila, ki potrjujejo fizične, duševne, intelektualne, senzorične motnje ali druge bolezni in mnenje zdravnika (zdravniško potrdilo z opisom in trajanjem bolezni z navedbo, katere dodatne zdravstvene storitve, terapije, pripomočke idr. potrebujete kot udeleženec v času mobilnosti), ki ne sme biti starejše od treh mesecev.</p> <p>Priporočljivo tudi: odločba Centra za Socialno delo, odločba o usmeritvi in/ali strokovno mnenje Zavoda RS za šolstvo, mnenje invalidske komisije Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.</p>	PRED: OAP (vključno s podporo pri pridobivanju dodatne finančne podpore pri Nacionalni agenciji CMEPIUS za dejanske dodatne stroške (<i>»Dodatna sredstva iz naslova posebnih potreb«</i>)), MMP, MP (po potrebi),
		MED: OAP, MMP, MP, F
		PO: OAP, MMP, MP (po potrebi)
Geografsko ovirani	<p>Kopija veljavnega dokumenta (s stalnim prebivališčem), izjava o bivanju na naslovu stalnega bivališča in pojasnilo o geografskih ovirah.</p> <p>Dokazilo o oteženem potovanju zaradi slabe infrastrukture (za F podporo)</p>	PRED: OAP, MMP
		MED: OAP, MMP, (F)
		PO: OAP, MMP
Družbeno, kulturno idr. marginalizirani in diskriminirani	<p>DRUŽBENO: Dokazilo, da ste starš, skrbnik/ca ali rejnik/ica, dokazilo, da ste sirota ali rejenec/rejenka, ali da prihajate iz enostarševske družine (do dopolnjenega 27. leta starosti), druga dokazila o specifičnih družinskih okoliščinah (npr. o tem, da ste prva oseba v družini, ki se izobražuje na terciarni ravni).</p> <p>Dokazilo o kaznovanosti, bivanju v zaporu ali prevzgojnem domu, dokazilo o uspešnem zaključku zdravljenja za odvisnike</p> <p>KULTURNO: Dokazilo, da vam Slovenija nudi mednarodno zaščito, dokazilo, da ste predstavnik/ca romske skupnosti, dokazilo, da ste pripadnik/ca nacionalne ali etične manjšine, dokazilo, da ste uporabnik/ca znakovnega jezika ali imate težave pri jezikovnem prilagajanju, ipd.</p>	PRED: OAP, MMP
		MED: OAP, MMP
		PO: OAP, MMP

	DISKRIMINACIJA: Dokazilo o diskriminatornih ovirah (rasne, spolne, verske, etnične, starostne idr. ovire).	
Ovire s sistemi izobraževanja	Dokazilo o ovirah povezanih s sistemi izobraževanja in usposabljanja.	PRED: OAP, MMP, MP (po potrebi)
		MED: OAP, MMP, MP
		PO: OAP, MMP, MP (po potrebi)
* Ob predložitvi nepredvidenih dokazil, bo o upravičenosti do okrepljene podpore presojala Komisija za študijske in študentske zadeve.		

Osebjje VŠR je upravičeno le do *dodatnih sredstev iz naslova posebnih potreb*, za katere se ob podpori VŠR zaproša na nacionalni agenciji Cmepius in ki se določijo glede na dejanske stroške.

3.2 Opredelitev vlog za izvajanje okrepljenih podpor

Presoja vlog in dokazil o zadoščenju navedenim merilom bo presojala referentka za vključevanje (inclusion officer) mednarodne in projektne pisarne. Za to vlogo je do preklica imenovana Barbara Drole.

Vse tipe okrepljene podpore, z izjemo podpore pri učnih procesih (MP), izvajajo sodelavke mednarodne in projektne pisarne. Za MP se pri vsakem individualnem primeru mednarodna pisarna uskladi z ustreznim predavateljem VŠR (v primeru dohodnih in odhodnih študentov) in/ali pozove v zagotovitev MP gostujoči institucijo (odhodnih študentov).

3.3 Postopek izvajanja in opredelitev okrepljenih podpor

Ob prejemu zahtevanih dokazil se preveri popolnost vloge in kandidata ali kandidatko pozove k dopolnitvi v roku enega tedna. Nepopolne vloge so po preteku opredeljenega roka zavrjene. Sledi presoja dokazil v skladu z opredeljenimi merili. Kandidatki oziroma kandidatu se ob odobritvi ali zavrnitvi zaprosene okrepljene podpore predlaga dopolnitev vloge z dodatno dokumentacijo in dokazili, v kolikor se je tekom presoje vloge, ki lahko zajema tudi individualni pogovor, izkazalo, da bi bila takšna dopolnitev potrebna.

Vsebinsko opredelitev okrepljenih vlog opredeljuje *Načrt izvajanja strategije za vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti mednarodne in projektne pisarne VŠR (Načrt)*.

4. Načela vedenja do udeležencev z manj priložnostmi, ravnanje z dokumentacijo in podatki

Načela vedenja do udeležencev z manj priložnostmi in ravnanje s pridobljenimi podatki in dokazili opredeljuje *Načrt izvajanja strategije za vključevanje in raznolikost pri izvajanju aktivnosti mednarodne in projektne pisarne VŠR*.

5. Končne določbe

Strategija se izvaja v skladu z *Načrtom* njenega izvajanja, letnimi načrti VŠR in drugimi podporni dokumenti. Strategija in nanjo vezani dokumenti se spreminjajo in dopolnjujejo v skladu z zaznanimi potrebami na podlagi opredeljenih kazalnikov, letnih internih evalvacij in drugače zaznanimi potrebami udeležencev in udeleženk.

6. Viri:

Crowther, P., Joris, M., Otten, M., Tekkens, H. in Wächter, B. (2000). Internationalisation at home: A position paper. Amsterdam: EAIE

De Wit, H. (2019). Evolving concepts, trends, and challenges in the internationalization of higher education in the world. Вопросы образования, (2 (eng)), 8-34.

Erasmus+ Vodnik po programu 2023. Evropska komisija. <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/document/erasmus-programme-guide-2023-version-1>

Strategija vključevanja in raznolikosti 2021. Evropska komisija. <https://www.cmepius.si/wp-content/uploads/2021/10/Strategija-vkljucevanja-in-raznolikosti.pdf>

Wächter, B. (2003). An introduction: Internationalization at home in context. Journal of Studies in International Education, 7(1), str. 5–11.